

Caroline Figueroa

zesdejaarsgeneeskundestudent en
promovendus in het AMC

LAAT ARTSEN LIEVER HELPEN OM HET VEROUDERENDE UITERLIJK TE ACCEPTEREN

Botox maakt niet gelukkig

Als dochter van een huisarts met een praktijk voor cosmetische geneeskunde ziet geneeskundestudent Caroline Figueroa zich gesteld voor een ethisch dilemma: is de botoxbehandeling van haar vader verantwoord?

‘Wil je ook wat botox?’, vraagt mijn vader. Hij zit naast me, in zijn hand heeft hij een spuit met een kleurloze vloeistof. Ik ben in zijn praktijk voor cosmetische dermatologie, in Amerika. Zijn voorstel overvalt me, en ik vraag me af of 25 jaar een leeftijd is waarop je cosmetische interventies begint nodig te hebben om de natuurlijke achteruitgang te maskeren. Het is waar dat ik al twee à drie rimpels rondom mijn ogen heb bemerkt, die er niet alleen zijn als ik lach. ‘Heb ik het nodig?’, vraag ik. Hij schudt zijn hoofd, en daarmee is het onderwerp afgesloten. Op dat moment komt mijn stiefmoeder binnen en gaat in een loungestoel naast

mijn vader zitten. We zijn hier gekomen voor haar botoxbehandeling. Ik ben nieuwsgierig naar deze behandeling die mijn vader inmiddels al een aantal jaren uitvoert. Hij neemt de spuit in één hand en met de andere trekt hij de huid van mijn stiefmoeders gezicht strak. Hij injecteert de vloeistof rondom haar ogen en mond, en in haar voorhoofd en wangen. Vijftig units, zegt hij. Dat is meer dan normaal, maar mijn stiefmoeder heeft al een tijdje geen behandeling meer gehad. Het is pijnlijk; bij elke injectie zie ik de tranen over haar wangen biggelen.

Rimpelvorming

De opleiding voor cosmetische behandelingen en het openen van een praktijk voor cosmetische dermatologie naast zijn huisartsenpraktijk, was voor mijn vader een aanzienlijke financiële investering. Uiteindelijk zou het zich uitbetalen; iedereen wil er jonger uitzien en veel mensen hebben daar geld voor over. Vrouwen en mannen bezoeken elke drie maanden zijn praktijk voor een botoxbehandeling. Het gif botulinetoxine A, dat de zenuwaansturing naar de aangezichtsspieren blokkeert en zo rimpelvorming voorkomt, is na die tijd namelijk uitgewerkt.

Zijn jongste botoxpatiënt is begin twintig. Botox zorgt er niet alleen voor dat rimpels verdwijnen, maar ook dat ze niet verschijnen.

Sinds een aantal jaar zijn ook in Nederland opleidingen tot cosmetisch arts in ontwikkeling, met ondersteuning van het ministerie van VWS. Het Erasmus MC is de eerste universiteit in ons land die een academische opleiding tot cosmetisch dermatoloog aanbiedt. Cosmetische geneeskunde is medisch gezien niet noodzakelijk, maar voorstanders stellen dat het van belang is om artsen goed op te leiden om cosmetische procedures uit te voeren, nu die steeds populairder worden. Ik begrijp dit argument. Toch vind ik het jammer dat we als medici bijdragen aan een situatie waarin uiterlijke veroudering wordt gezien als iets dat onacceptabel is, en cosmetische chirurgie als de oplossing voor ontevredenheid over ouder worden. Over de vraag of de tevredenheid en het zelfvertrouwen van patiënten toenemen na cosmetische behandelingen, zoals botox en facelifts, is geen eenduidige evidentie en goede studies ontbreken.¹ Het lijkt erop dat vooral mensen met hoge verwachtingen, met relatieproblemen, en mannen, een negatieve psychologische impact ervaren na cosmetische procedures.¹ Naar schatting lijdt 10 tot 15 procent van de mensen die vragen om (dermatologische) cosmetische interventies aan 'body dysmorphic disorder' (een stoornis in de lichaamsbe-

We weten niet of botox wel zo onschuldig is

ving die zich kenmerkt door preoccupatie met vermeende onvolmaaktheden in het uiterlijk).² Een groot probleem van botox is dat de langetermijneffecten van botulinetoxine, tenslotte een gif, nog niet zijn onderzocht. Een recente studie beschrijft dat, in tegenstelling tot wat werd gedacht, botoxmoleculen zich niet alleen lokaal vestigen maar zich ook kunnen verspreiden naar omliggende neuronen.³ We weten dus niet of botox wel zo onschuldig is.

Jeugdigheid

Ik vind dat het fundamentele probleem – de ontevredenheid van velen over het ouder wordende uiterlijk in een maatschappij waarin jeugdigheid wordt verheerlijkt – iets is dat we meer ter discussie zouden moeten stellen. Misschien moeten we artsen niet opleiden tot cosmetisch geneeskundige, maar ze trainen om hun patiënten te helpen om te gaan met deze ontevredenheid. Dit lijkt me op de lange termijn meer bevrediging geven voor zowel arts als patiënt, dan het toepassen van interventies zonder medisch of psychologisch nut.

Een aantal maanden na mijn bezoek in Amerika belde mijn vader

PRAKTIJKPERIKEL

DE GESCHIEDENIS VAN DE GRIEPSPUITTECHNIEK

De prehistorie: tot 2015 (in tien jaar tijd geen prikaccident)

1. naalddop van spuit
2. vaccineren
3. spuit in afvalbak

De moderne risicovrije tijd (in één week vier prikaccidenten)

1. dopje van de spuit
2. veiligheidsnaald door verpakking naar buiten drukken (verpakking netjes openmaken is een interessante mindfulnessoefening)
3. naald stevig op spuit duwen (anders lekt het geheel tijdens vaccineren of trek je alles er weer af als je de beschermdop van de naald probeert te trekken of blijft de naald in de arm van de gevaccineerde zitten)
4. veiligheidsflapje opzij duwen (anders zit ie in de weg met prikken of blijft hangen in de kleding of duw je hem per ongeluk op de naald en moet je weer naar stap 2)
5. naald goed vastdraaien met naalddop (anders trek je de naald tegelijk met de dop eraf of blijft de naald in de arm van de gevaccineerde zitten)
6. naalddop van de naald trekken
7. vaccineren
8. spuit in afvalbak (al of niet met handig veiligheidsflapje op de naald geklikt)
9. al 'klaargemaakte' spuiten die overvloedig zijn kunnen de volgende dag ook in die afvalbak (die mogen niet bewaard worden)

Heeft u ook een perikel?

Stuur uw verhaal naar redactie@medischcontact.nl

mij op. Hij ging stoppen met de botoxbehandeling, want het was toch niet meer rendabel. 'Het is maar beter zo', zei hij. Mensen kwamen naar hem toe voor een jonger en strakker gezicht in de hoop dat hun geluk zou toenemen. Hun gezichten werden weliswaar strakker, maar ze werden niet gelukkiger. 'Ze waren juist ontevreden omdat ik hun leven niet beter had gemaakt', vertelde hij. Ik glimlachte, dacht liefkozend aan mijn rimpels, tevreden dat ik niet gezwich was voor de illusie van botox. 'Schoonheid zit van binnen', zei mijn vader. ■

contact

c.a.figueroa@amc.nl

cc: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld door de auteur.

web

De voetnoten vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.